

Paragraaf ecologie
Gebiedsvisie Hart van Vuren

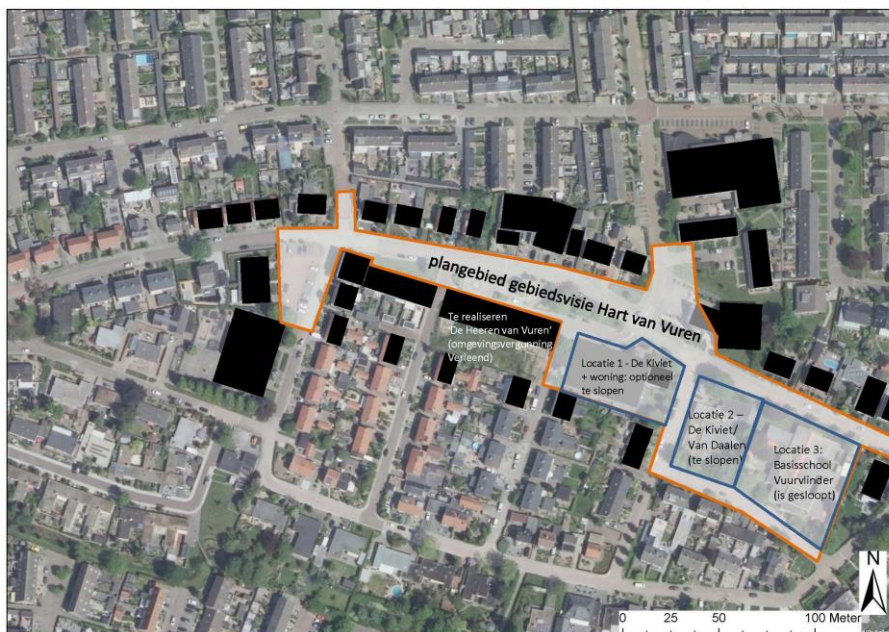
Inventarisatie natuurwaarden plangebied

Gebiedsvisie Hart van Vuren

Om de uitvoerbaarheid van herinrichting van het plangebied Hart van Vuren te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 31 mei 2017 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: lichtbewolkt, 18 °C, zwakke wind.

PLANGEBIED

Het plangebied betreft het centrum van de dorpskern Vuren: het dorpsplein tussen Dorpsstraat en Mildijk, een parkeerplaats ten westen hiervan en enkele aangrenzende percelen aan de oostzijde, inclusief aangrenzende weggedeelten (figuur 1).

Figuur 1. Overzicht plangebied (oranje kader) en de (mogelijk) te slopen gebouwen (blauwe kaders).

Het dorpsplein bestaat uit gazon met verspreide bomen, verharding ten behoeve van enkele marktcramen en parkeerplaatsen. De parkeerplaats aan de westzijde is vrijwel geheel verhard met enkele kleine bomen langs de randen. Op de percelen aan de oostzijde staan gebouwen die waarschijnlijk gesloopt worden: een bedrijfsgebouw met aangrenzend een woonhuis (De Kiviet locatie

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

1), en een leegstaand gebouw (De Kiviet / Van Daalen locatie 2). Op locatie 3 zijn al gebouwen gesloopt, hier groeit nu gras en aan de rand nog enkele bomen. Voorliggende rapportage gaat over het hele plangebied, indien relevant worden de deelgebieden apart benoemd.

Langs de wegen zijn smalle grasstroken aanwezig en bomen, die samen een wat onderbroken lint vormen.

De ontwikkeling bestaat uit herinrichting van het plangebied, met (mogelijke) sloop van bovengenoemde gebouwen, herinrichting van de verharding en groen, mogelijk kap van enkele bomen en nieuwbouw van enkele gebouwen.

Figuur 2. Impressie van het plangebied: links het huidige plein Dorpsstraat, rechts locatie 3 van voormalig schoolgebouw (31 mei 2017).

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFP) via Quickscanhulp.nl³ (© NDFP - quickscanhulp.nl 30-05-2017 17:18:16) blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het plangebied verschillende beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreft vogels en zoogdieren en

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP). De NDFP is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFP geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens: de Gegevensautoriteit Natuur heeft vastgesteld dat ze kloppen. Informatie is te vinden op www.natuurloket.nl.

³ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFP wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het plangebied zijn aangetroffen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt, de Gegevensautoriteit Natuur staat hiervoor in.

vaatplanten. Op een afstand van 1-5 km betreft het ook enkele amfibieën en reptielen. Indien van toepassing worden relevante soorten in onderstaande tekst betrokken.

Op basis van het veldbezoek blijkt dat het plangebied een zeer beperkte natuurwaarde heeft. Naast de gebouwen en wegen is beperkt groen aanwezig, er zijn geen waterelementen. Langs de wegen en op het oostelijk terrein staan verspreid middelgrote bomen, voornamelijk esdoorn, els, berk en prunus (verschillende cultuurvariëteiten). Op het plein staan twee markante bomen; een paardenkastanje en een linde.

Het aanwezige gras wordt regelmatig gemaaid, enigszins natuurlijke begroeiing ontbreekt.

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen. Binnen 0-1 km afstand is alleen de schubvaren bekend volgens de NDFF-database, deze soort is hier niet te verwachten aangezien het geschikte biotoop, oude muren, ontbreekt. Gezien de bebouwing en verharding en het intensieve beheer van gazons zijn andere beschermde planten ook niet te verwachten.

Figuur 3. Impressie van gebouwen de Kiviet, locatie 2 (31 mei 2017).

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van verschillende soorten vogels met jaarrond beschermde nesten bekend zoals, huismus, gierwaluw, en enkele soorten roofvogels en uilen (Quickscanhulp.nl). Tijdens het veldbezoek zijn huismussen bij woonhuizen rondom het plangebied waargenomen, en gierzwaluwen overvliegend. Er zijn geen geschikte nestplaatsen voor en/of invliegopeningen deze soorten aangetroffen.

De bomen in het plangebied zijn tussen 5 en 15 m hoog en bevatten geen holtes die nestgelegenheid aan vogels kunnen bieden.

Twee van de drie te slopen gebouwen zijn één verdieping hoog met plat dak, en gevels met veel glas en plaatwerk. Hier bevinden zich geen geschikte nestplaatsen voor gierwaluw of huismus. Het derde pand (op locatie 1) betreft een woonhuis met 1 verdieping en daarboven een puntdak met dakpannen. Delen van dakgoot en daklijst vertonen zodanig achterstallig onderhoud, dat er gaten in zitten. Het is niet uit te sluiten dat zich hier nesten van huismus of gierwaluw bevinden. Aan de achterkant van het woonhuis is opgaande beplanting aanwezig dat geschikt is als foerageergebied voor de huismus.

Het plangebied vormt hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied van overige vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats, zoals de sperwer. Gezien de beperkte hoeveelheid groen is het echter van lage kwaliteit voor alle vogel- en zoogdiersoorten.

In de bomen zijn verder enkele algemene parkvogels waargenomen zoals

Figuur 4. Impressie van gebouwen de Kiviet, locatie 1; links bedrijfsgebouw, rechts woonhuis (31 mei 2017).

Turkse tortel en putter. Deze soorten kunnen hier ook tot broeden komen. Voor deze soorten geldt geen jaarronde bescherming van nesten. Ook zijn huiszwaluw en kauw waargenomen, maar binnen het plangebied is geen geschikte nestplaats voor deze dieren.

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van verschillende soorten beschermde vleermuizen bekend waaronder gewone dwergvleermuis en laatvlieger (Quickscanhulp.nl). De bomen in het plangebied zijn tussen 5 en 15 m hoog en bevatten geen ruimten (holtes of scheuren) die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Van de te slopen gebouwen, hierboven reeds beschreven, bieden het woonhuis op locatie 1 en het gebouw op locatie 2 kleine holtes of gaten die toegang kunnen bieden tot verblijfplaatsen van vleermuizen. Het betreft ruimtes achter boeiborden en daklijsten. Dergelijke openingen bieden toegang tot achterliggende restruimtes zoals een spouw of restruimtes onder het dak.

Het grootste deel van het plangebied is door het bebouwde karakter en straatverlichting hooguit matig geschikt als foerageergebied of vliegroute van vleermuizen. Wel bieden de bomen langs meerdere wegen en perceelsranden, zowel in en rondom het plangebied, voldoende oriëntatiemogelijkheden om als vliegroute te dienen. Te verwachten soorten zijn gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De buitenranden van het dorp en de nabije uiterwaarden zijn van veel grotere waarde als foerageergebied voor deze soorten.

Zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet bekend in de omgeving (Quickscanhulp.nl), en er zijn geen nesten, graafsporen, pootafdrukken of uitwerpselen van deze dieren aangetroffen. Gezien de bebouwing, verharding en afwezigheid van hogere kruiden, en de aanwezigheid van mensen, verkeer en verlichting is het gebied niet geschikt als leefgebied. Daarmee kunnen permanente verblijfplaatsen van deze soorten in het plangebied worden uitgesloten.

Dit geldt ook voor enkele algemenere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren die in de naaste omgeving zijn voorkomen volgens Quickscanhulp.nl, zoals vos, konijn en egel.

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de verschillende amfibieënsoorten zoals heikikker en kamsalamander (Quickscanhulp.nl). Door het ontbreken van oppervlaktewater is het plangebied niet geschikt als voortplantingsbiotoop of leefgebied. Dit zelfde geldt voor de beschermde vissoort grote modderkruiper en de beschermde libel rivierrombout, die aan rivieroever leeft. Het voorkomen van voor ruimtelijke ontwikkeling beschermde soorten in het plangebied kan worden uitgesloten.

Het is mogelijk dat enkele algemene soorten die vrijgesteld zijn van bescherming voor ruimtelijke ontwikkeling buiten de voortplantingsperiode voorkomen in het plangebied, zoals de bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad.

TOETSING

Als gevolg van de plannen kan niet worden uitgesloten dat jaarrond beschermde nest- en/of verblijfplaatsen van vogels (gierzwaluw of huismus) en vleermuizen verloren gaan. Aanwezige bomen vormen geen essentieel onderdeel van een vliegroute van vleermuizen.

Het gebied is van gering belang als foerageergebied voor de bovengenoemde soorten, en in de omgeving in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig.

Na herinrichting heeft het plangebied een vergelijkbare waarde als foerageergebied of vliegroute voor vleermuizen. Negatieve effecten op foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen zijn niet aan de orde.

In het gebied zijn geen beschermde grondgebonden zoogdiersoorten bekend en het gebied is er ook weinig geschikt voor.

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van vogels (andere dan de jaarrond beschermde) in de directe omgeving worden vernietigd of verstoord. Dit is bij wet verboden. Vernietiging en verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen tot slot verblijfplaatsen van enkele algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden vernietigd en verstoord. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten beschermde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie

Gelderland. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wet natuurbescherming.

Voor het realiseren van de plannen wordt (een deel) van de bebouwing gesloopt. Hiermee gaan mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Bij onzorgvuldig handelen kunnen door de sloop tevens enkele exemplaren worden verstoord of gedood. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn op basis van de Wnb jaarrond streng beschermd, ook als deze tijdelijk niet in gebruik zijn. Er is aanvullend veldonderzoek nodig om vast te stellen of daadwerkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wet natuurbescherming en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het NNN (voorheen ook wel Ecologische Hoofdstructuur genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland, dat voldoende robuust is voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN is voor de provincie Gelderland vastgelegd in de Verordening Ruimte 2014.

De provincie Gelderland streeft naar het veiligstellen van de verscheidenheid (biodiversiteit) en kwaliteit van de Gelderse natuur. Hiertoe zet de provincie in op de realisatie van een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden. Dit wil de provincie bereiken door de bestaande natuur in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) te beschermen en de samenhang te versterken door het uitbreiden van natuurgebieden in het GNN en het aanleggen van verbindingzones in de Groene Ontwikkelingszone (GO). Dit vindt plaats in de Omgevingsverordening Gelderland. De GNN en GO kent formeel geen externe werking.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt niet in of grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Wnb. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied Rijntakken op een afstand van circa 700 meter ten zuiden van het plangebied, aan de zuidzijde van de Waal.

De gronden van het plangebied zijn verder niet aangewezen als NNN in het kader van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid. De dichtstbijzijnde GNN of GO-gebied ligt op circa 300 meter afstand, eveneens in de uiterwaarden, aan de noordzijde van de Waal. Tussen het NNN en het plangebied ligt bebouwing en infrastructuur.

Gezien de terreinomstandigheden en de ligging, heeft het plangebied geen belangrijke ecologische relaties met deze beschermde natuurgebieden.

TOETSING

Gezien de terreinomstandigheden, de tussenliggende afstand en de aard van de ontwikkeling zijn met betrekking tot het voorgenomen plan geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden of het NNN te verwachten. Deze inventarisatie geeft daarom geen aanleiding voor een voortoets in het kader van de Wnb en is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Conclusie

Uit de ecologische inventarisatie komt naar voren dat in het kader van de Wnb een noodzaak bestaat voor het uitvoeren van een vooronderzoek, waarbij gericht onderzoek dient te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen en broedplaatsen van huismus en gierzwaluw. Dit onderzoek is nodig aangezien nog onvoldoende beeld is verkregen of er voor het plan een ontheffing van de Wnb noodzakelijk is en of deze in voorkomend geval verkregen kan worden.

Voor overige soorten is op basis van de uitgevoerde ecologische inventarisatie, gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van de ontwikkeling, een voldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan.

Tevens is naar voren gekomen dat in het kader van Wnb- ruimtelijk beleid (Natura 2000) en het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid een aanvullend onderzoek niet noodzakelijk is. De ontwikkeling is niet in strijd met het nationaal en provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Onderzoek naar huismus bestaat uit 2 veldinventarisaties in de periode 1 april- 15 mei; onderzoek naar gierzwaluw uit 3 veldinventarisaties in de periode 1 - juni en 15 juli. Een vleermuisonderzoek bestaat doorgaans uit 4 nachtelijke veldinventarisaties verspreid over de periode half mei- eind september. Zo nodig kan dit ook plaatsvinden gespreid over nazomer van dit jaar en voorzomer van volgend jaar. Indien nest- of verblijfplaatsen worden vastgesteld en een ontheffing nodig blijkt, zijn met betrekking tot vleermuizen, huismus en gierzwaluw mitigerende maatregelen nodig. Te denken valt hierbij aan het aanbrengen van tijdelijke verblijfplaatsen in de periode tussen sloop en nieuwbouw en het realiseren van permanente verblijfplaatsen in de nieuwbouw.

Daarnaast dient bij de uitvoering van de activiteiten het broedseizoen van vogels in acht te worden genomen.